

§ 118

Förslag till färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050

Remiss från kommunstyrelsen

Dnr: 015-638-2013

BESLUT

Idrottsnämnden beslutar följande:

1. **Idrottsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som yttrande över remissen.**
2. **Paragrafen förklaras omedelbart justerad.**

Ärendet

Idrottsförvaltningen redovisar ett tjänsteutlåtande daterat 2013-09-03.

Stockholm stad har ett beslutat mål om att staden ska vara fossilbränslefri år 2050. I budget för 2012 fick miljö- och hälsoskyddsnämnden i uppdrag att ta fram en färdplan som visar hur målet kan uppnås. Beräkningarna och antagandena i planen visar att det är möjligt att uppnå målet om att ingen energi med fossil ursprung används i Stockholm år 2050, sånär som på utsläpp från eldning av fossil plast, flygbränsle och bränsle till sjöfarten. Resultatet blir att utsläppen av klimatgaser minskar från 3,8 ton per person och år vid planens basår 2010 till 0,4 ton per person och år, sammantaget fossila och övriga utsläpp, år 2050.

Förvaltningens förslag till beslut

Idrottsförvaltningen föreslår att idrottsnämnden beslutar:

Se under rubriken BESLUT.

Framlagda förslag till beslut

Ordföranden yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.

Emilia Bjuggren m.fl. (S) yrkar bifall till sitt förslag till beslut enligt följande:

1. Idrottsnämnden godkänner i huvudsak förvaltningens förslag till beslut.
2. Idrottsnämnden föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande:
 - Miljö- och hälsoskyddsnämnden får i uppdrag att återkomma med en reviderad färdplan som visar vad det skulle krävas för att fossilbränslena skulle kunna vara utfasade från vår stad 2030 respektive 2040.
 - En konkret åtgärdsplan utarbetas för Stockholm, där staden med snabbhet presenterar och vidtar nödvändiga åtgärder för att göra Stockholm fossilbränslefritt.
 - Tydliga krav formuleras på åtgärder och insatser som staten/regeringen, landstinget och andra aktörer måste genomföra för att ett fossilbränslefritt Stockholm ska uppnås - så tidigt som möjligt.

Nämnden anför därutöver följande:

- Stockholm ska vara världens första fossilbränslefria stad

Dagens globala utsläpp av växthusgaser är ca 50 miljarder ton per år, en ökning med över 30 procent sedan 1990. Effekterna av världens accelererande klimatutsläpp hotar att bli förödande för vår planet. Stockholm har en lång historia av framgångsrikt miljöarbete, och ska vara ledande stad i världen i att bedriva klimatarbete. Stockholm har två uppgifter i detta sammanhang. För det första att Stockholm tar sitt ansvar och vidtar åtgärder för att minska sina faktiska utsläpp. Den andra uppgiften är att som föregångsstad visa att det går att omvandla till ett samhälle fritt från fossilbränslen. Men ska Stockholm kunna spela denna roll som modellstad för hur städer världen över kan minska sina utsläpp, krävs snabba och resoluta åtgärder – och högre ambitioner än 2050.

Målambitionen för miljöförvaltningens färdplanearbete, är i grunden för låg. Exempelvis har Köpenhamn satt målet att man ska vara världens första koldioxidneutrala stad 2025. Andra städer, både utanför landets gränser som innanför, har höjt sina ambitioner så mycket att Stockholm riskerar att hamna efter. Riksdagen har slagit fast att Sverige som land inte ska ha några nettoutsläpp av växthusgaser år 2050. I beaktande av att Stockholm är en kommun som vare sig har jordbruksproduktion eller energitung processindustri i större omfattning, vilka är två sektorer som Naturvårdsverket pekar ut som de svåraste att få ner utsläppen från, så bör Stockholm kunna ha högre ambitioner med det samlade klimatarbetet än att också ha 2050 som slutår.

Tack vare tidigare investeringar i exempelvis utbyggt fjärrvärmenät, tunnelbane- och annan kollektivtrafikutbyggnad har Stockholm kunnat minska sina utsläpp per invånare rejält under de senaste decennierna. Stockholm har onekligen särskilda förutsättningar att bli första stad i landet och världen att fasa ut de fossila bränslena.

Oavsett till vilket år Stockholm (och Sverige) lyckas bli fossilbränslefritt, så är arbetsuppgiften monumental. Det kommer att krävas stora och långsiktiga investeringar och genomgripande insatser. Handslag och överenskommelser över blockgränserna kommer att vara nödvändiga för att få den säkerhet och förutsägbarhet som stadens (och landets) invånare och verksamheter behöver för att kunna, hinna och våga ställa om.

Fossilbränsleutfasningen sker inte genom åratals exercis - utan genom konkreta åtgärder, investeringar, aktiva politiska beslut och förutsägbarhet för medborgare och verksamheter. Under de kommande decennierna kommer det rimligen att ske många maktväxlingar som skapar osäkerhet både i stadens egen förvaltning och hos alla de privata aktörer som måste delta. Därför kommer blocköverskridande arbete att vara viktigt.

Staden måste vara beredd att hela tiden pröva, utvärdera, ompröva och ta nya tag. Som framgår av miljö- och hälsoskyddsnämndens förslag till färdplan har de flesta åtgärder möjlighet att få stark effekt också redan före 2050. Det kommer att krävas att hela staden, regionen inklusive landstinget och staten drar åt samma håll.

Miljöförvaltningen har gjort ett bra underlag, men som samtidigt är ofullständigt. Förslaget till färdplan visar att målet är möjligt att uppnå, men att osäkerheterna är stora om hur målet faktiskt ska kunna nås. Miljö- och hälsoskyddsnämnden bör därför få i uppdrag att återkomma med förslag till konkreta åtgärder för hur fossilbränslefrihet ska kunna nås (också före 2050). Några exempel på vad som bör tas upp:

- Energihushållningen

En stor utmaning, som miljöförvaltningen också pekar på, kommer att vara energieffektiviseringen av byggnader. Stora och långsiktigt förvaltade fastighetsbolag har möjlighet att

över tid slå ut dyra investeringar som först på sikt ger rejäl avkastning tillbaka. Exempelvis har mindre bostadsrättsföreningar inte denna kraft. Funktioner och lösningar behöver tas fram för att lösa denna uppgift. Det kan i sammanhanget därmed noteras att de ideologiskt drivna utförsäljningarna av allmännyttan försvårat för Stockholms klimatomställning.

- Energiförsörjningen

Ett fossilbränslefritt Stockholm kan inte bara bli ett biobränslebaserat Stockholm. Miljöförvaltningen har alldeles rätt i att ett biobränslebaserat Stockholm förutsätter ett väsentligt mycket mera energieffektivt Stockholm (annars kommer biobränslen inte att räcka till, vilket kommer att visa sig i höga biobränslepriser).

Utförsäljningen av Stockholm Energi har varit ett mycket stort misstag. Staden bör undersöka möjligheterna att återskapa en energiverksamhet som arbetar med ett långsiktigt perspektiv och med syftet att bygga ut förnybar energiproduktion, som vind, sol och biogas - samt att hålla nere stockholmarnas energipriser – snarare än att ge största möjliga avkastning till aktieägarna. En sådan energiverksamhet kan också vara ett stort stöd i energieffektiviseringen.

- Transportsektorn

Staden bör driva på för en utbyggnad av tunnelbana och annan kollektivtrafik i regionen. Staden behöver också särskilt driva på för att regeringen med snabbhet omsätter sitt mål om en fossiloberoende fordonsflotta år 2030 till skyndsamt och konkret politik, samt att utvecklingen när det gäller förnybara fordonsbränslen går vidare. Skattereglerna för drivmedel till fordon behöver vara långsiktiga. För närvarande är besluten om skattenedsättning ettåriga, vilket är orimligt.

Staden kan enskilt göra mycket för att stimulera framväxten av exempelvis elbilar, och ska göra detta, men den nationella nivån har ett särskilt ansvar.

Arbetet i Stockholm måste fortsätta med att säkra utrymme för bussar, nyttotrafik, fotgängare och cyklister. Staden bör utveckla en politik för att stödja alla dem som inte vill äga en bil men som då och då behöver hyra eller använda en bil i en bilpool.

Uppgiften att göra Stockholm fossilbränslefritt är som tidigare nämnts närmast monumental. Flera av investeringarna som krävs har så långa ledder att dessa, tillsammans med andra åtgärder, behöver komma igång skyndsamt. För att öka handlingskraften och få större genomslag i stadens alla förvaltningar och bolag, samt för att Stockholm stad ska bli en tydligare aktör nationellt och regionalt – behöver en ”task force” direkt under stadshusets centrala ledning inrättas.

Mehdi Oguzsoy (V) anmäler att han lämnar ärendet utan eget ställningstagande.

Åsa Jernberg (MP) yrkar bifall till sitt eget förslag till beslut enligt följande:

Nämnden bifaller delvis förvaltningens förslag till yttrande.

Nämnden anför därutöver följande:

Vi är i huvudsak mycket positiva till att en färdplan för ett fossilbränslefritt Stockholm 2050 nu tagits fram och tycker att Stockholm med detta åter har tagit ett kliv framåt i klimatarbetet. Men även om riktningen är i stort sett rätt så är takten för långsam. Miljöpartiet har länge

drivit målet att Stockholm ska vara fossilbränslefritt år 2030. Efter åtta år av alliansstyre i Stockholm tycks målet vara längre bort än så, men färdplanen visar ändå att många föreslagna åtgärder kan tidigareläggas och att vi därmed kan närma oss årtalet för en fossilbränslefri stad. En mer detaljerad och skärpt tidsplan behövs för att öka och hålla takten.

Det som oroar mest är att den hittills förda allianspolitiken inte alls verkar redo att ta de radikala beslut som kommer att behövas för att uppnå målet om en fossilbränslefri stad. Planen är på vissa punkter ett kvitto på förlorade år med det borgerliga styrets vingliga klimatpolitik. Ett exempel är att åtgärder för ökad samlastning nu beräknas beslutas först någon gång under nästa mandatperiod. Färdplanen visar tydligt att vi måste intensifiera arbetet nu. Radikala beslut måste fattas, hållbara infrastruktursatsningar måste påbörjas, ekonomiska styrmedel måste införas och ekonomiska medel måste tillföras. Investeringar med långsiktiga följder som leder i fel riktning måste stoppas. Vi noterar att Stockholms färdplan på trafikområdet inte tillämpar den fyrstegsprincip som föreslås bli bindande nationellt. Det första steget, att vid samhällsplaneringen prioritera ett mer transportsnålt samhälle, saknas. Tvärtom planeras fortfarande att bygga den nya motorvägen Förbifart Stockholm genom regionen. Det byggs fortfarande för glest i vissa områden och så vidare.

Klimatomställningen kan inte vänta. Dessutom måste ett flertal beslut fattas på nivåer som Stockholm inte har rådighet över, vilket gör att samarbeten och samtal måste påbörjas snarast och starka krav på andra parter ställas av kommunen. Därför är det viktigt att lägga in uppföljningar som bör avrapporteras till kommunfullmäktige med täta intervall. Vi föreslår att tidsplanen för olika åtgärder skärps och att en årlig avstämning görs av om tidsplanen hålls och vad som måste revideras i de eventuella fall där planerade åtgärder inte genomförts. Avstämningen kan lämpligen knytas till avrapportering av Stockholms åtgärdsprogram för klimat och energi och Stockholms miljöprogram, men den måste ske mer frekvent än vart fjärde år. Ingen politiker ska kunna sitta en hel mandatperiod för att sedan förvånas över att punkter i åtgärdsprogrammet släpar efter. Många punkter i tidsplanen handlar om att "verka för" olika åtgärder, men det är viktigt att det görs en plan för vad målet är för åtgärderna, dvs. hur mycket t.ex. cykel- eller spårtrafiken ska ha ökat vid vissa tidpunkter. Det är också av vikt att det går att demonstrera hur målet kommer att missas om man väntar med åtgärder, dvs. vilka konsekvenser som uppskjutna åtgärder leder till.

Målet (fossilbränslefritt Stockholm 2050) kommer att hamna inom räckhåll om åtgärderna genomförs enligt tidsplanen, men detta är inte ett argument för att skjuta upp åtgärder som kan påbörjas redan idag. I vissa stycken behöver planen förtydligas. Skrivningen att beräkningen bygger på att "staden driver frågan om en snabbare utfasning av fossila bränslen i fjärrvärmesystemet" syftar rimligen på att utfasningen ska ske snabbare än det nu gällande beslutet om en ambition att leverera klimatneutral fjärrvärme till 2030.

Stockholms invånare ger upphov till omfattande utsläpp av växthusgaser även utanför stadens och Sveriges gränser, men alla växthusgasutsläpp räknas inte med inom ramen för åtgärdsprogrammet. Därför anser vi att en beräkningsmodell som tydliggör kommuninvånarnas faktiska klimatpåverkan inklusive flygresor och konsumtion ska utarbetas och implementeras. Detta för att få ett mått på de reella utsläppen av klimatgaser som Stockholms invånare ger upphov till, även utsläppen från konsumtion och utrikes resor. Vi anser inte att åtgärdsprogrammet ska uttala att Stockholm bedriver ett klimatarbete i världsklass då mycket av Stockholms klimatarbete kan förbättras radikalt.

Beslutsgång

Ordföranden ställer de framlagda förslagen mot varandra och finner att idrottsnämnden beslutar enligt förvaltningens förslag till beslut.

Reservation

Emilia Bjuggren m.fl. (S) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt förslag till beslut.

Åsa Jernberg (MP) reserverar sig mot beslutet till förmån för sitt förslag till beslut.

§ 119

En ny ungdomspolitik

Remiss från kommunstyrelsen

Dnr: 015-805-2013

BESLUT

Idrottsnämnden beslutar följande:

- 1. Som yttrande över remissen hänvisas till idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande.**
- 2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad.**

Ärendet

Idrottsförvaltningen redovisar ett tjänsteutlåtande daterat 2013-08-22.

I promemorian En ny ungdomspolitik föreslås att det övergripande målet för regeringens ungdomspolitik ska vara att ungdomar ska ha makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen. Promemorian behandlar även ett förslag till reviderat system för styrning, genomförande och uppföljning av ungdomspolitiken.

Den statliga ungdomspolitiken har stor betydelse för kommunerna, och för en verksamhet som idrottsnämndens. Förvaltningen anser att det föreslagna målet väl fångar de mest grundläggande aspekterna av ungdomars livsvillkor och möjligheter. Två av de verksamhetsområden som omnämns i promemorian som relevanta för ungdomars levnadsvillkor, hälsa och fritid, har en direkt koppling till idrottsnämndens och idrottsförvaltningens ansvars- och kompetensområde. Barn och ungdomar är idrottsnämndens viktigaste målgrupp.

I det nyligen antagna idrottspolitiska programmet för Stockholms stad betonas att barn och ungdomar har rätt till en hälsosam tillvaro och fritid på lika villkor. Barn och ungdomar ska också ha rätt till inflytande i den verksamhet som riktar sig till dem. Inom idrottsförvaltningen utreds för närvarande förutsättningarna för att bilda ett ungdomsråd. Det är positivt att det i promemorian särskilt lyfts fram ungdomars delaktighet och inflytande liksom ungdomars organisation och fritidsverksamhet. Här har idrottsrörelsen och föreningslivet i övrigt en viktig roll att fylla. I utformningen av ungdomspolitiken och i uppföljningen av densamma är det angeläget att ungdomarna också får komma till tals. LUPP är ett verktyg för uppföljning som nämns i promemorian. Idrottsförvaltningen vill betona vikten av en hög svarsfrekvens för att uppföljningar av detta slag ska ha relevans.

Förvaltningens förslag till beslut

Idrottsförvaltningen föreslår att idrottsnämnden beslutar:

Se under rubriken BESLUT.

Framlagda förslag till beslut

Ordföranden yrkar bifall till förvaltningens förslag till beslut.